

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Anastasia virgine & martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

tatis aeternae gloriæ cogitarent. Quam fidem nos quoque retinentes, & die ac nocte meditantes, toto corde ad Deum prompti, contemptu presentium futura tantummodo cogitemus, fructum regni aeterni, complexum & osculum Domini, conspectum Dei: ut sequamini in omnibus Rogatianum presbyterum, gloriosum senem, viam vobis ad gloriæ temporis nostri religiosa virtute & diuina dignatione facientem, qui cum Felicissimo fratre nostro, quieto semper & sobrio, excipiens ferocientis populi impetum, primum hospitium vobis in carcere præparauit, & metator quodam modo vester, nunc quoque vos antecedit. Quod ut consummetur in vobis, assiduis orationibus Dominum deprecamur, ut inijs ad summa pergentibus, quos confiteri fecit, faciat & coronari. Opto vos, fratres charissimi ac beatissimi, in Domino semper benè valere, & ad coronam cælestis gloriæ peruenire.

Commen-
dantur Ro-
gatianus
presbyter
& Felicissi-
mus.

VITA ET MARTYRIVM SANCTÆ MARTY-
RIS ANASTASIAE ROMANAE, AVTHORE SIMEO,
*ne Metaphrasæ, ut habetur in Tomis Aloysij. Est autem hæc
Anastasia diuersa ab illa, quæ celebra-
tur 25. Decembris.*

ITERIS mandatum est, duas fuisse Anastasias, ambas 23. Octobr.
quidem genere, claras longè aurem clariores confessio-
ne fidei: & eis patriam fuisse Romam veterem. Quarum
altera quidè viro pietate non bono breui tempore con-
iuncta matrimonio, cum nullam cum eo tori habuisset
consuetudinem, sed adhuc conseruaret pulchrum florem
virginitatis, marito interea morte amisso, vixit deinceps
in casta viduitate, & virtutum exercitatione, totis mani-
bus paternas opes effundens in egenos, & lubenter ven-
titans ad eos, qui propter Christum patiebantur, & carce-
res propter eos diligenter perscrutans, & omnibus mo-
dis eorum curam gerens, & saniem abstergens, & facile faciens ferre dolores, & ad-
huc quidem viuentes, doctrinis, consilijs, monitis confirmans, mortuorum autem
corpora splendide componens, & mandans sepultura, donè seipsam quoque pul-
cherrimum & funebrem ornatum illis præbuit, ut quæ per ignem fuerit oblata in ho-
locaustum, & sursum ad Deum lata sit in odorem suauitatis.

Cap. 1.
Dua Ana-
stasie mar-
tyres.

Istius Ana-
stasie vita
habetur 6.
Tomo, 25.
Decembris.

Altera autem viram elegit monasticam & quietam, omninò expers nuptiarum, & quæ ex eis oriuntur, tumultuum: sed cum pulchrum iugum Domini subiisset, & leue eius onus portasset, deinde etiam forti & excelso animo suscepit certamina pro pietate: & duplici ornata fuit corona, virginitatis, inquam, & decertationis. Cuius ab in-
eunte ætate educationem & exercitationem, & maxima illa propter Christum cer-
tamina vult ab initio persequi oratio. Ipsa ergò, relictis parentibus, & necessarijs, & ijs omnibus, quæ pertinent ad hæreditatem, in quodam monasterio vicesimo anno ætatis seipsam collocat: in quo docta & instituta à sacrosancta Sophia, (sic enim vo-
cabatur magistra) dignos etiam fructus, talibusque seminibus ac tali doctrinæ con-
uenientes, & producebat, & erat produciura. Inuidus autem & malignus, hæc sine
inuidia ferre non poterat: sed primum quidem ipsius domesticis eam aggreditur co-
pijs, & ex carne eius in eam hostem excitat, contendens vehementem illam & in-
tensam soluere exercitationem. Cum autem illa inimici machinas facile repulisset,
nec ea ratione ab eo capi & expugnari posset, is se rursus ad alias contulit insidias: &
ipsam quidè defert ad suos & impietatis ministros, quibus valde erat curæ perscrutari
eos, qui Christi sectabantur religionem. Illi verò statim currentes ad Præsidem, (Is au-
tem erat Probus, Diocletiano tunc administrante imperiū) ipsi indicant eam neque
deos, neque Imperatorem colere: sed quendam Christum prædicare Deum verum, vi-
ramque solitariā, & coniugij expertem, ei, quæ versatur in societate & coniunctione,
præferre, insolitam quandam viuendi formam ostendentem virginibus. Cum ergò sta-
tim Probus theatrum coëgisset frequentissimum, iubet beatam adduci Anastasiam.
Cumque venissent ministri ad sacrum illud monasterium, cum ipsis vestibus & * cla-
uibus fractis ianuis, maximo impetu ingressi, nominatim quærebant Anastasiam.

Cap. 2.
Anastasia
sanctimo-
nialis.

Tentatur à
sarcana.

Accusatur
apud præ-
sidem.

for. * claus

Cap. 3.

Sophia confirmat S. Anastasia.

Sapè, si id fieri posset, pro Christo moriendū.

Matt. 26.

Cap. 4.
S. Anastasia sistitur ad tribunal.

Index primū blauditur.

Cap. 5.
Constantia virginis existimā.

Eius autem magistra Sophia cum repentinam illam adspexisset irruptionem, & causam non ignorasset, sed rem statim, ut erat, coniecisset, à militibus postulavit hanc gratiam, ut parum expectarent. Quæ cum lachrymans accepisset Anastasiam, & eam statuisset ex aduerso aræ, secretò, & Deum testem adhibens eorum, quæ dicebat: Ego quidem, inquit, ô iucundissima filia, cum te puellam accepissem, nihil à primo die ad hoc usque tempus prætermisi pro viribus, quod pertineret ad te instituentem in ijs, quæ ad Deum pertinent. Tu autem cum iam perueneris ad ætatem plenitudinis Christi, vade ad ipsum exultans. Te enim ei hodiè despondeo, & offero, & trado. Ecce iam est paratus thalamus, & qui te vocat, est verax: & adsunt nuncij gaudij, ut te accipiant Christi sponsam, & deducant ad Regem in superna tabernacula. Vade ergò per hanc arctam & angustam viam, donec per martyrium pro ipso susceptum, in latitudine statuas pedes tuos. Nam iustum est, ô filia, non solum pro Christo pati, sed etiam sapè, si hoc fieri posset, mori propter illum. Si enim cum esset Dominus, mortuus est propter nos: quomodo non oportet nos, cum simus serui, promptò & alacri animo imitari illius mortem? Verùm nec mors quidem est, ô filia, propter Christum decessus, sed lætitia, gaudium, voluptas, splendor, pulchritudo, lux longè hac luce dulcior & pulchrior. Omnia illic ab interitu libera: omnia firma ac stabilia: omnia perpetua, & nunquam desinentia. Nè adspexeris, ô filia mea, ad acerbitatem Tyrannorum, & grauitatem suppliciorum. Ipse enim Christus sponsus tuus tibi aderit, dolores alleuans, & eripiens à necessitatibus. Quòd si etiam concesserit, ut tu malorum aliquid perpetiaris, quò tuam tolerantiam efficiat tuæ fidei probationem: at non in finem deferet & despiciet: sed te adhuc laborante, extingueretur quidem dolorum acerbitas: exorietur autem tibi consolatio & lux: & vita te amiciet, & gloria circumdabit. Ad hæc virgo: Optandum quidem est, inquit, ô mater, & orandum, ut quod à diuino proficiscatur auxilio, nè ad tantam Tyrannorum crudelitatem & insaniam deficiam. Nam spiritus quidem est promptus, caro autem infirma: sed roga communem Dominum, & ei supplica, ut mittat ad me virtutem ex alto, per quam potero resistere tam grauibus, quæ infliguntur, malis: & studebo, mater mea, illius confirmata virtute, tua monita perpetuò conseruare, neque vllum eorum negligam, aut eius obliuiscar.

Cum hæc virgo diceret, & magistræ tam dulcia & iucunda faceret promissa, irruerunt repentè milites, & eam, tanquam agnam, à matre auellentes, imponunt ei ferreum collare, & lætam adducunt ad Præsidentem. Illa autem ei stans ex aduerso, mente multo magis Christo adstabat suo sponso: & toto animi intuitu ad eum adspiciebat, & in eius speciem & pulchritudinem desigebat oculos intelligentiæ. Atque stupebant quidem quotquot aderant, & corporis eius pulchritudinem, eiusque moderationem & vultus dignitatem: Probus autem eam primū rogauit, quod esset ei nomen. Martyr autem: Vocor, inquit, Anastasia. Deus enim me fecit surgere, ut te, & patrem tuum hodiè pudore afficiam. Probus verò videns virginem in principio tam asperè respondisse, statuit eam aggredi blanditijs, & sic mollire asperitatem illius & duritiam, nesciens qualem frangere animum, & qualem circa fidem adamantem putaret se posse contere. Dicebat itaque: Tibi consulo, ô filia, ut ea eligas, quæ sunt tibi vtilia, & magnis dijs te adiungas, & eis vnà nobiscum sacrifices. Sic enim virò quidem iungèris matrimonio, cuius erit in ciuitate maxima autoritas: addentur autem tibi quoque pecuniæ, aurum, argentum, vestes, multitudo mancipiorum, erisque splendida & insignis. Apud te ergò considera, id consilij capiens, quod & tuæ conueniat pulchritudini, & animi nobilitati: neq; velis iræ nostræ facere periculum, nec discere quantum sit malū impietas. Ego enim tuæ pulchritudinis, tanquam eodem ortus sanguine, & tuus pater secūdum carnē, (deos testor) curā gerens, suggero quæ sunt profutura. Quòd si tu his non parueris, neque meis cesseris suasionibus, necessè erit, ut meā deinceps tantā experiaris seuitiam, quanta nunc benignitate frueris & mansuetudine: quo tempore & si ducaris pœnitentia, nihil forsasè tibi proderit.

His verbis auditis, martyr statim est recordata maternas sapientis suæ magistræ admonitionum, & statim respondens: Mihi quidem, inquit, ô iudex, & sponsus, & diuitiæ, & vita est Christus: Mors autem propter ipsum subeunda, est mihi vita longè preciosior, propter quem non aurum, non argentū, non aliquid aliud ex ijs, quæ sunt in terra iucunda, mihi iucundum fuit existimatum. illum enim solum, illiusque consuetudinem magnificio, qua sum fruitura. Ignis autè & ensis, & ferrum, & membrorum

rum abscissiones, & plagæ, & flagella, & si quid aliud à vobis excogitatum fuit ad cruciatum, ea sunt mihi voluptates potius, quàm tormenta, in illum solum defigenti oculos, & non ea solum pati pro illo cupienti, sed etiam, si fieri posset, mori milles. Nè similes ergò te misereri speciei mei corporis, quæ flaccescit nõ minus, quàm flores agri: sed fac potius id, quod est in tua potestate, aut situm est in morum tuorum crudelitate. Nam ego quidem ligneos aut lapideos deos nõquàm coluerim. His ad iram martyr incitat Præsides. Et primùm quidem plagas eius genis infligit. Deinde etiam dirumpit tunicam, illam pulchritudinem, quæ vel ipsis erat Angelis reuerenda, totam nudam ostensurus, absque vilo velo, aut operculo, vt vel maiori pudore afficeret virginem, quæ turbæ & hominum oculis non erat assueta, vt quæ præter thalamum & quietem nihil nouerat. Sic, inquit, oportet te tanta affici turpitudine & dedecore ante omnium oculos. Sed respiscens ab ea, quæ te tenet, amentia, ad deorum accede benignitatem: nec velis videre tantam pulchritudinem misere ante tempus efflorescentem, & marcescentem. Nemo enim te, si non pareas, potuerit à meis manibus eripere: sed te minutatim dissectam, feris agrestibus apponam exedendam. Hoc velim sit tibi persuasum.

Caesa in faciem, nudatur ab impuro præside.

Martyr autem: Mihi, inquit, ò Præsides, nõ est turpitudine aut dedecus, esse nudatam vestibus: sed maximus potius ornatus, & elegantissimus. Nam veteri homine exuta, nouum induam in iustitia & veritate. Non me ergò, sed te potius oportet propter hæc erubescere, quòd, tanquam vestem, indueris impietatem, & ingressa sit tanquam aqua tua viscera, & sit tanquam oleum in tuis ossibus. Interea autem capta vehementiori amore decertationis, & timens, nè Præsides emollitus, iam in medio certamine eam excluderet à stadio, hæc quoque adiecit: Crudelissime iudicium, minaris te mortem mihi esse allaturum: ad hoc sum tibi præsto: hoc enim est mihi planè optandum. Quòd si etiam me in membra dissectueris, & linguam amputaueris, & dentes, manus & ungues, tunc me afficies maiori beneficio. Me enim totam, quantacunque sum, deo creatori: & hoc mihi semper est in votis, vt ipse glorificetur in omnibus meis membris, & sistam ante eius tribunal omnia mea membra nitentia ornata confessionis. His Anastasia obstupescit toto cum theatro iudicem. Qui missis adhortationibus, processit ad supplicia. Et primùm quidem eam pronam à quatuor viris extendam, & quibusdam palis humi fixis alligatam, iubet tolli sublimem: & infernè quidem ignem oleo, & pice, & sulfure, & sarmentis vehementer accensum, eius subterni visceribus: à tribus autè rursus desuper hominibus simul vno impetu eius dorsum virginis cædi. Hæc quidem sic se habebant: & executioni mandatum fuit, quod iussit Præsides.

Cap. 6.

Prouocat in faciem præsidem.

Horrenda ei supplicia adhibentur.

Cum ea ergò diu sic pateretur, & dorsum quidem flagellis desuper laceraretur, viscera autem infernè conflagrarent, & venæ minuèrentur in cinerem, & concresceret ac consumeretur sanguis supplicio, vel ipsis auribus grauem afferente dolorem, martyr (ò verè generosum propter Christum animum, & superiorem naturam necessitatibus) solis precibus & Deo erat intenta: & quæ sunt à seculo admirabilia, in memoriam & os redigens (erat enim valde exercitata etiam in intelligentia diuinarum scripturarum) oratione, veluti quodam rore, extinguebat illum ignem dolorum. Quamobrem defessa illa bellua in hoc genere supplicij, eam iubet extendi super rotam, Et fuit quidem iussus statim mandatus executioni, & rota accepit virginem, insignis cruciatus, & malorum successio, quæ secundis contendebar obscurare priora. Deinde cum illa per quandam verteretur machinam, ossa quidem confringebantur, nerui autem & musculi extendebantur: & tota (proh dolor) forma corporis excedebat à compage naturali. Illa autem eum rursus inuocabat, qui eius exaudiebat orationem, & poterat eam defendere in tempore afflictionis, & eripere à manu inimicorum, dicens: Deus deorum, Deus virtutum, Deus salutis meæ, à quo est patientia mea, in quo confidit anima mea, turris fortitudinis meæ, & refugium meum, ipse da nunc quoque auxilium ex afflictione. Deus, qui accingis me virtute: Deus, Deus meus, nè elongeris à me, quoniam defecit in dolore vita mea: Quoniam terræ adhæsit venter meus, & ossa mea tanquam cremium aruerunt.

Ea vincit precibus.

Alia supplicia.

Alijs vincuntur precibus, supplicia isthæc.

Psal. 30.

Hæc precata, (ò celerem visitationem, ò velocissimum euentum) statim quidem relaxatur à graui illa machina, ne plagæ quidem, nec ignis vestigium ostendens in corpore. Quod quidem cum deberet obstupescere iudicem, & discutere nubem impietatis, quæ eum detinebat, ille ne minimum quidem potuit intueri ad eam, quæ illa fecerat

Cap. 8.

cerat miracula, virtutē, neque cor ad eam conuertere: sed erat adhuc crassus & stultus, & adhuc implicatus illa ebrietate incredulitatis, & insania ac caligine. Cū eā igitur rursus in lignum sustulisset, ferreis ipsam vngulis laniat crudelissimè. Illa autē rursus ad Deum tollit oculos: & statim fuit tantum adepta auxilium, vt cū defessis essent satellites à continuo labore, ea affecta fuerit perindē, ac quæ nullum dolorem sentiret penitus. Propter quæ Præses in summam adductus dubitationem, cū nesciret quid ageret, & gestum, & habitum subindē mutabat, è sede frequenter exliebat, nec ipse se poterat ampliùs continere, nec manere in eo, quo par est, ordine & moderatione.

Laniatur
ferreis vn-
gulis.

Cap. 9.

Vbera eius
nouacula
excinduntur.

Vngues
euelluntur.

Deos falsos
afficit cō-
melia mar-
tyr Christi.

Cū autem propter dubitationem à se adeò discessisset, & fureret, ei etiam tale quid suggerit, qui cū eo seorsum loquebatur, diabolus: & iubet martyri vbera amputari nouacula. Res est autem grauissima mamillarum amputatio, & quæ potest afferre acerbissimos dolores, maximè cū cor sit situm in ea parte. Sed martyr, quæ vehementiori affectione amoris in Christū tenebatur, id quod est minus, contemnebat. Tyrannus autem rursus insignem fortitudinem contendens superare immodicis supplicijs, ei euellit ipsos vngues. Sed illa, tanquam nullum doloris habens sensum, adhuc vehementiùs Deo agebat gratias, quòd digna esset habita, quæ fieret ei conformis, & socia perpeccionum. Porro autem deos quoquē Tyranni afficiebat contumelia, eos tenebras, errorem & dæmones, & si quid aliud fert ad animæ interitum, nominans. Quæ quidem ille audire non sustinens, (quæ enim est omnibus iucunda lux, est inimica oculo ægrotanti) iubet mediam ei linguam excindi extractam à gutture: cum ea autem vnà quoquē dentes excutit: & pro ore libero tales stultus reddit remunerationes. Ipsa verò nihil de sua remittens constantia, neque se molli-ter aut delicatè gerens, tandiù distulit amputationem, quandiù cum vocis instru-mento posset vltimas Deo preces fundere.

Cap. 10.

Lingua scis
extrahitur.
Dentes ex-
cutiuntur.

Cū ei ergò, vt par erat, egisset gratias, & deindē rogasset, vt bono fine terminaret martyrium, deinceps autem pro ijs quoquē, qui ægrotant, ad eam accessuris intercessisset, & vocem è cælo audiisset, quæ confirmabat data fuisse, quæ petebat: Agedum, inquit carnifici, fac quæ sunt imperata: & linguam porrigit martyr, quæ diuina semper meditabatur, & loquebatur: & ferrum eam (prò holor) mediam excindit protinùs. Deindē autem dentes quoquē excutit: fitque ei os fons sanguinis, qui sponsæ Christi totā vestē effecit purpurē, atque adeò quavis regia purpura preciosiorem. Quo tempore dicitur, cū parum defecisset, aquam petiisse, & accepisse. Qui autē præbuit, fuit vir quidam, Cyrillus nomine, cuius adeò non erat pietas manifesta, vt talis quidem putaretur ab impijs: alioqui autē, quòd ad animæ attinet affectionem, fidelissimus, & in primis pius. Atque ille quidē magnā accipit mercedem pro poculo aquæ frigida, & se adeò vili emit coronam martyrij. Nam cū accepisset Probus, quòd is non solum fractus naturæ misericordia, & quòd misereretur mēbro-rum illorum amputationis: sed potiùs propter fidei societatem, & quòd nō sustine- ret videre sic aqua indigentem communis Domini ancillā maximè germanam, mar-tyri potum præbuisset, Dominicum in hoc implens mandatum, mortis ei affert sup- plicium. Deindē verò fert etiam vltimam in martyrem sententiā, & eam condemnat, vt vitam gladio finiat. Quod quidem cū factum esset, & ante ciuitatem sacrum il- lius caput fuisset amputatum, corpus quidem aliquandiù iacuit humi neglectum, in- radum tamen, atque adeò à cæli & terræ aibus ac bestijs custoditum, vt quæ quo- dammodò reuererentur, quæ pro illorum creatore acceperat stigmata & iniurias. Deindē Sophiæ, quæ eam erudierat & educarat, Dei nutu admirabiliter redditur eius planè effectus orationis, & requies maternorum viscerum.

Cyrillus q-
dam marty-
rio corona-
tur.

S. Anastasia
decollatur.

Cap. 11.

Sophia pro
martyre
orat nē in-
pennis à
Deo, defi-
ciat.

Cū enim virgo compræhensa duceretur ad martyrium, pro ea quidem animo angebatur eius magistra Sophia, timebatque & contremiscebat, tanquam non illa deinceps, sed ipsa in suis membris esset subitura martyrium: nē fortè emollita, acci- peret miserabile illud damnum coronarū. Ideoque prona humi iacens, in igne ora- tionis & calidis lachrymarum fluxionibus, Deum rogabat, supplicabat, obsecrabat, nē superaretur martyr à supplicijs. Postquam autem Anastasia iam pulcherrimum fi- nem imposuit martyrio, & transijt ad supernos thalamos, & ad firma illa ac stabilia, quæ desiderantur, bona, tunc accedens Angelus Domini, magistrā Sophiam à me- tu liberat & à curis, & quod maximè optabat, & erat ei auditu longè iucundissi- mum, eius auribus instillans renunciat, nempe virginis consummationem. Præterea
autem

autem eam quoque deducit ad reliquias: & quod desiderabat consequi, & quem admodum optabat videre, ei tradit reliquias tali ornamento confessionis, & tali amictu ornatas martyrij. Atque illa quidem statim circumfusa reliquijs, easque totas complectens, & vnumquodque membrum valde exosculans, & præ gaudio ac desiderio calidas in eas effundens lachrymas, dicebat: Filia iucundissima, filia mihi charissima, filia, quam ego in exercitatione, in silentio, & in laboribus pulchrè educaui, ago tibi gratias, quod materna præcepta non contempsisti, quod quæ pollicita fueras, obseruasti, & stetitisti promissis, nec es oblita monitorum: sed adstitisti Christo sponso tuo, vestimento virginitalis induta, variata stigmatibus martyrij, circumdata corona ex lapidibus preciosis: & nunc habitas in loco tabernaculi admirabilis, in domo gloriæ Domini, vbi est habitatio lætantium. Propterea rogo te, chara filia, & mater spiritalis, (Sic enim te inuocare est mihi conuenientius) esto mihi in hac breui & caduca vita bona nutrix senectutis, & pro me ad æternam vitam transmigrante intercedas, communem mihi placans Dominum.

Sophia mi-
ro studio
complecti-
tur eius re-
liquias.

Hæc illa filiorum amans, piaque ac religiosa anus, quæ sciebat, ita vt oportet filias parere & educare, cum dixisset martyri, & eam senilibus amplexa esset & composuisset manibus: egeret autem manu, quæ ei inferuisset in transferendis reliquijs, vt quæ esset, sicut diximus, verula, & ipsi potius esset opus manu & baculo: nullaque ipsi earum transportandarum suppeteret ratio, & ideo staret apud se ægrè ferens, & animo anxia, repente duo quidam viri aduenientes, & forma & moribus reuerendi, sanctis manibus subiectis reliquijs, easque cum ipsa sublatis, prope urbem Romam splendide & honorifice deposuerunt: Ad gloriam Dei patris, & Domini nostri Iesu Christi: Cum quo, & cum sancto spiritu illi sit honor & potentia in secula seculorum, Amen.

Cap. 12.

Nota mira-
culū in eius
reliquijs
transferen-
dis.

BEATI PETRI DAMIANI SERMO HISTORICVS IN FESTIUITATE SANCTI

Fidelis martyris.

OSTIS, fratres charissimi, quia idcirco ad audiendas martyrum Christi victorias frequenter ex institutione Ecclesiastica conuenimus, vt dum eorum gestis instruiamur, ad amorem cælestis patriæ, quam viriliter decertantes adepti sunt, feruentius accendamus: dumque illos audimus edicta Regum, minas principum, tribunalia iudicum conuenientes, tot suppliciorum genera percurrisse, pudeat ingenuos fidelium animos saltem carnis suæ vitijs nõ oblitere. Pudendum nanque est, sic bellatorum Christi spectare victorias, vt dum alios triumphalibus titulis insignitos, spolia ex hostibus reportare conspicimus, ipsi in pace domestica surreptentibus vitijs, velut insidiantibus aduersarijs eneruiter succumbamus. Porrò autem beati martyres, & antequàm in certamine sanguinem funderent, diuersis florere virtutibus. Nobis autem, quia pro defensione fidei mori non possumus, consummata victoria est, si in sanctarum conuersatione virtutum viuere studeamus, vt inde nos protinus transferamur ad regnum, vnde illi meruere martyriū. Ex vitæ quippè meritis, quibus illi obtinere meruerunt sui certaminis palmam, inde nos absque vllò persecutionis obstaculo perducimur ad coronam. Aliud igitur in sanctis martyribus solummodò venerari & admirari debemus, aliud etiam imitari. Admiremur scilicet constanter & ingenuè morientes: imitemur honesta morum conuersatione viuentes. Veneremur in illis, quòd corpus suum pro fide diuersis tradidere supplicijs: imitemur autem, quòd carnem suam antè crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs. Admiremur illos viriliter morientes, nè vitā ipsi negarent: sed & imitemur per charitatis zelum sanctis exhortationibus insistentes, vt ad vitam & alios traherent. Et vt breuiori quod gestio sermone concludam, tunc memoria martyrum dignè recolitur, si dum mors eorum ingerit audita miraculum, præcedens etiam vita ducitur in exemplum.

18. Octobr.
Cap. 11.

Ecclesia anti-
quiritus, san-
ctorū Vitas
in festis eo-
rū populis
confluenti-
bus enarra-
uit.

Sanctos in
quibus imi-
tari debe-
mus.

Eccè beatus martyr iste Fidelis, cuius hodiè festiuitatem colimus, sicut gestorum eius testatur historia, & antequàm martyrij præberetur occasio, vitam martyrio dignam

Festū S. Fi-
delis mar-
tyris.